

Кутова О.М.,
м. Київ

ЕСТЕТИЧНІ ТА ЕТИЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Соціально-економічні перетворення, які відбуваються сьогодні в суспільстві, висувають на перший план вимоги до розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів. Лише педагог, який усвідомлює себе носієм певних професійних, культурних й інших цінностей, здатен адекватно реагувати на різні педагогічні ситуації як навчального так і виховного плану, проявляючи необхідну гнучкість, яка дає можливість неухильно просуватися до їх вирішення. Але для того, щоб у процесі фахової діяльності викладача відбувався розвиток педагогічної майстерності, необхідно оволодівати сучасними технологіями навчання й виховання, постійно підвищувати свій професійний рівень.

У зв'язку з цим на перший план у розвитку педагогічної майстерності викладача вищих педагогічних навчальних закладів висуваються проблеми розвитку його професійних умінь і навичок, високого рівня педагогічної культури, що дадуть йому можливість проявити педагогічну ерудицію, виразити своє педагогічне кредо, певним чином сконструювати систему взаємин із студентами, колегами по роботі [2, с. 23].

На нашу думку естетичні та етичні чинники сприяють розвитку педагогічної майстерності як вчителя загальноосвітньої середньої школи так і викладача вищого педагогічного навчального закладу. Оскільки, за визначенням В. Ковальчука “Педагогічна майстерність — високе мистецтво виховання та навчання, що постійно вдосконалюється, доступне кожному педагогові, який працює за покликанням і любить дітей”. Особливо наголошуючи на першочерговій дії педагога у навчанні і вихованні молодих людей, академік І. А. Зязюн звертає увагу на значення у педагогічній майстерності естетичної і етичної педагогічної дії. [1, с. 103]. Дослідженню естетичних та етичних чинників розвитку педагогічної майстерності

присвячені дослідження вчених-педагогів України й зарубіжжя: Г.П. Васяновича, С.У. Гончаренка, І.О. Синиці, Л.Л. Хоружої, В.М. Чернокозової, І.І. Чернокозова та ін.

Виходячи з роздумів О.М. Отич можна стверджувати, що максимального напруження сил можливо за двох умов: коли викладач відчуває моральний обов'язок перед студентами і, коли він це здійснює самовіддано, творчо, віддаючи своє серце вихованцям за висловом В.О. Сухомлинського. Ці аспекти, власне, і є, на нашу думку, головними естетичними і етичними механізмами самодетермінації майстерної педагогічної діяльності [3, с. 37].

Етика викладача – це Добро яке він обов'язково несе у будь-яку роботу зі студентами, відповідальність й гуманність його педагогічної дії. Естетика — Краса, яка охоплює передусім емоції, почуття й переживання педагога, які виступають чинниками й спонуками до педагогічної дії. Єдність педагогічного задуму, педагогічної дії й педагогічної техніки виступає основою педагогічної діяльності і надає їй ознак педагогічного мистецтва, в якому розкривається краса педагогічної дії й реалізується неповторна творча індивідуальність педагога-майстра та його вихованців [3, с. 39].

Мистецький характер педагогічної діяльності й висока моральна та суспільна відповідальність педагога за її результати, наголошує О.М. Отич, велике значення естетичних і етичних засад його особистісного розвитку як передумови формування його педагогічної майстерності. Оскільки цей розвиток реалізується, передусім, як саморозвиток, то провідними чинниками його здійснення є емоційно-почуттєві та вольові якості. Саме вони зумовлюють усвідомлення педагогом необхідності саморозвитку, бажання до його здійснення та зусилля щодо реалізації цього бажання. Й саме вони виступають естетичними та етичними основами педагогічної майстерності [4, с. 79].

Організація педагогічної діяльності викладачів навчальних закладів різних типів і рівнів акредитації на основі цих естетичних та етичних засад сприятиме перетворенню її на високе мистецтво педагогічної дії, в якому яскраво виявляється їхня педагогічна майстерність і творча індивідуальність і

яке приносить естетичне задоволення від її процесу та результатів [4, с. 39].

Отже, естетичні та етичні чинники розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів сприятимуть якості краси педагогічної дії, що стимулюватимуть неперервне професійне зростання як студентів, так і самих викладачів цих закладів, а також зумовлюватимуть усвідомлення ними себе не лише як предметників, що мають навчити студентів певної навчальної дисципліни й уміти перевірити якість її засвоєння ними. Педагогам варто пам'ятати, що важливими в естетизації навчання і виховання є не лише дисципліни гуманітарного циклу, але й інші предмети. Таким чином, викладачі стануть для студентів педагогами-майстрами, які прагнуть стати для них учителями життя, залишать яскравий і незабутній слід у їхніх душах і зможуть показати шлях до особистісної самореалізації та фахового росту у будь-якій життєвій діяльності.

Використана література:

1. Зязюн І. А. Краса педагогічної дії : навч. посібник / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач. — К. : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. — 302 с.
2. Ковальчук В. Педагогічна майстерність викладача – основа його компетентності / Василь Ковальчук // Профтехосвіта. – 2011. – черв. № 6 (30). – С. 22 – 34.
3. Отич О.М. Естетико-етичні засади педагогічної дії / О.М. Отич // Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів: бібліогр. покажч. / упоряд. Л.Н. Штома; наук. консультант і авт. вступ. ст. О.М. Отич ; наук. ред. І. А. Зязюн ; бібліогр. ред. Л. Н. Штома. — Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2013. — 35 – 39.
4. Отич О. М. Естетичні та етичні засади педагогічної майстерності вчителя й викладача вищої школи. / О.М. Отич // Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів: бібліогр. покажч. / упоряд. Л.Н. Штома; наук. консультант і авт. вступ. ст. О.М. Отич ; наук. ред. І. А. Зязюн ; бібліогр. ред. Л. Н. Штома. — Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2013. — 76 – 80.

